

PROVINCIE UTRECHT

GROENE KROON 2017

NATUURPRIJS
VAN DE PROVINCIE UTRECHT

Mirjam Maasdam-Hoevers
Gedeputeerde Landelijk gebied,
Natuur, Transformatieopgaven
en Omgevingsvisie

VOORWOORD

De oogst van de eerste Groene Kroon, natuurschijf van de provincie Utrecht, is ver boven verwachting. Maar liefst veertig heel verschillende inzendingen kwamen er binnen voor deze prijsvraag! Het is fantastisch om te zien dat er vanuit een grote verscheidenheid van groepen en organisaties aan onze natuur wordt bijgedragen. Dit maakt het kiezen van een winnaar niet gemakkelijk. Gelukkig is er een vakkundige jury die zes inzendingen heeft genomineerd: drie voor de juryprijs en drie voor de publieksprijs. Deze inzendingen staan vandaag in de spotlights.

Behoud en versterken van de natuurwaarden, daar zetten wij ons als provincie voor in. Natuur waar mensen van kunnen genieten en zich mede verantwoordelijk voor voelen. Het beleven en betrekken van inwoners bij de natuur is daarom een van de pijlers van ons natuurbeleid.

De grote hoeveelheid inzendingen laat zien hoe groot de betrokkenheid al is van de inwoners van de provincie Utrecht bij de natuur, en meer specifiek bij de biodiversiteit. Met de uitreiking van de Groene Kroon 2017 willen wij deze betrokkenheid belonen. Niet alleen voor de winnaars, maar voor alle inzendingen geldt dat zij met hun projecten bijdragen aan de biodiversiteit in Utrecht. Ik wil dan ook de hoop uitspreken dat al deze prachtige initiatieven doorgang vinden.

Ik vind de brede betrokkenheid bij onze Utrechtse natuur heel waardevol!

VEERTIG KANSEN VOOR VERSTERKING BIODIVERSITEIT

De provincie Utrecht is met de invoering van de Wet natuurbescherming (Wnb) op 1 januari 2017, net als alle andere provincies, verantwoordelijk voor bijna alle natuurtaken. Het belangrijkste doel van de Wnb is de bescherming van biodiversiteit: de variatie aan wilde planten en dieren.

In de provinciale Natuurvisie en het bijbehorende supplement Biodiversiteit beschrijven wij de doelen die we nastreven en benoemen we onze aandachtsoorten, icoonsoorten en natuurparels. Met natuurschijf Groene Kroon willen we iedereen stimuleren om te helpen met de bescherming en versterking van deze soortenrijkdom.

In korte tijd hebben veertig initiatieven en ideeën zich aangemeld voor natuurschijf Groene Kroon 2017. Uit alle hoeken van de provincie: van bedrijven tot gemeenten en van natuurorganisaties tot lokale werkgroepen. Een vakkundige jury heeft uit al deze inzendingen drie nominaties gekozen voor de juryprijs en drie nominaties voor de publieksprijs.

De jury heeft daarbij gekeken naar het effect op de versterking van de biodiversiteit en de aansluiting op de doelen uit de Natuurvisie. Ook het verdienmodel, de opschaalbaarheid, de mate van innovatie en de kwaliteit van de aanmelding waren bepalende selectiecriteria. Vandaag wordt duidelijk welk nieuw idee en welk bestaand

initiatief zich de allereerste winnaars mogen noemen van de natuurschijf Groene Kroon. De jury kiest het beste nieuwe idee dat bijdraagt aan de biodiversiteit en het aanwezige publiek bepaalt welk bestaand initiatief met de publieksprijs naar huis gaat. Deze winnaars ontvangen hun verdiende prijs uit handen van gedeputeerde Mirjam Maasdam-Hoevers.

Maar niet alleen de winnaars dragen bij aan de versterking van de biodiversiteit, dat doen alle ingediende ideeën en initiatieven. Daarom gaat de provincie ook kijken hoe de niet-winnende projecten verder geholpen kunnen worden.

Voedselbos Amersfoort

Paddenstoelenbeheer Blikkenburgerlaan

Natuurontwikkeling Melkstee

Buurjongens Tuinafscheiding

Zwarte Stern Indicator van een hoogwaardig landschap

Boerderij Nieuw Slagmaat

NOMINATIES JURYPRIJS

De winnaar van de juryprijs mag zich de trotse bedenker noemen van het beste idee voor de versterking van de biodiversiteit in de provincie Utrecht. Het winnende idee levert een enorme impuls op voor de biodiversiteit. Ook is de aanpak vernieuwend en praktisch uitvoerbaar. Er zijn drie projecten genomineerd.

Paddenstoelenbeheer Blikkenburgerlaan

Op de Blikkenburgerlaan in Zeist bevindt zich een paddenstoelenreservaat met hoge natuurwaarden. Daar komt onder andere de zeldzame paddenstoel 'kleibosrussola' voor, een iconsoort van de provincie Utrecht. Hiervan zijn weinig mensen zich bewust. Daarom komen de paddenstoelen regelmatig in gevaar. Bijvoorbeeld door geparkeerde auto's of uitgestorte bagger in de berm. Deze paddenstoel kan beter worden beschermd door het herinrichten van de laan. Een beheerplan moet ervoor zorgen dat dit unieke stukje microflora in de toekomst blijft behouden.

Natuurontwikkeling Melksteeg

Gemeente Amersfoort ontwikkelt op eigen initiatief de Melksteeg: een verbindingzone van nieuwe natuur dat de Utrechtse Heuvelrug moet verbinden met de Eemvallei. De aanwezigheid van kwelwater maakt een unieke vegetatie mogelijk, zoals nat schraalland. Naast deze hoge natuurwaarden worden klompenpaden en een fietspad gerealiseerd. Met het aanleggen van een aantrekkelijke wandel- en fietsroute is het nieuwe natuurgebied een aantrekkelijke recreatieve schakel tussen Soest en Amersfoort.

Voedselbos Amersfoort

Een voedselbos als ecologische buffer tussen stad en natuur. Dat is het plan in Amersfoort-Noord. In dit voedselbos, grenzend aan Tuinpark Laakzijde in Vathorst, wordt in harmonie met de natuur de productie van verschillende gewassen gecombineerd met natuurwaarden. Er komen paddenpoelen, een bloesemboog voor onder andere vlinders en wilde bijen die het hele jaar nectar geven. Ook worden maatregelen in het ontwerp gecreëerd voor verschillende vogels. Het onderhoud van het voedsel komt in handen van vrijwilligers van het Tuinpark en omwonenden.

NOMINATIES PUBLIEKSPRIJS

De winnaar van de publieksprijs heeft al een belangrijke bijdrage geleverd aan de biodiversiteit in de provincie Utrecht. De winnaar krijgt niet alleen de verdiende waardering, het initiatief is ook een inspiratiebron voor andere initiatieven in de provincie Utrecht. Er zijn drie projecten genomineerd.

Buurjongens Tuinafscheiding

De Buurjongens maken tuinafscheidingen die door hun innovatieve ontwerp de stedelijke biodiversiteit een impuls geven. Zo bieden de schuttingen ruimte aan plantenbakken, insectenhôtels en nestkasten. Het ontwerp maakt het mogelijk voor kleine zoogdieren om zich onder de schutting door te bewegen. De tuinafscheidingen zijn niet hoger dan 1.80 meter, waardoor er gemakkelijk contact ontstaat tussen burens. Een sociale werkplaats zorgt voor de productie van de schuttingen. De Buurjongens hopen met het winnen van de Groene Kroon meer naamsbekendheid te krijgen en anderen te inspireren hun tuin meer te vergroenen. Om zo samen een groene lappendeken te weven in het stedelijk gebied.

Zwarte Stern Indicator van een hoogwaardig landschap

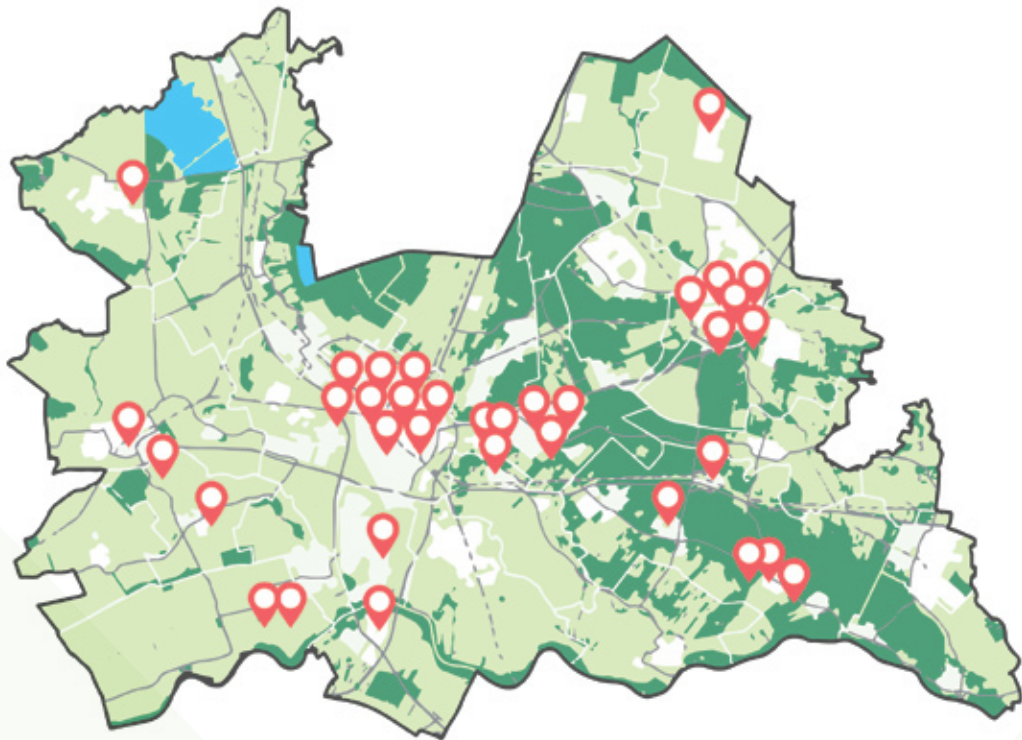
De Werkgroep Zwarte Stern is onderdeel van een agrarisch collectief en zet zich al tientallen jaren in voor de Zwarte Stern in het westelijk gedeelte van de provincie Utrecht. Jaarlijks staan honderden broedvlotjes uit in veelal boerensloten van de provincie om het voor deze vogel gemakkelijker te maken een nest te bouwen. Daarnaast worden agrarische beheerpakketten aangeboden die de waterkwaliteit en het voedselaanbod voor deze aandachtsoort verbeteren. De werkgroep heeft in de loop van de jaren een behoorlijke dosis expertise opgebouwd als het gaat om het in stand houden en verbeteren van de lokale Zwarte Stern populaties. Ze zien het winnen van de Groene Kroon als een erkenning voor het harde werk van vrijwilligers. Ook hopen zij met het prijzengeld onderzoek te kunnen doen naar de effectiviteit en samenhang van de verschillende maatregelen.

Boerderij Nieuw Slagmaat

Het fruitteeltbedrijf uit de Kromme Rijnstreek is een absolute agrarische koploper. De telers verbouwen vele soorten fruit volgens hun eigen opgerichte milieubewuste keurmerk. Inmiddels hebben meerdere telers in de buurt zich aangesloten bij Boerderij Nieuw Slagmaat. Het bedrijf heeft regelmatig schoolklassen over de vloer, houdt open dagen en werkt intensief samen met het Louis Bolk Instituut. Het bedrijf probeert op deze manier zo goed mogelijk natuurinclusief te telen. Door het inzaaien van akkerranden met wilde bloemen wordt de biodiversiteit versterkt. Dit helpt onder andere de vele wilde bijen, vogels en de ringslang. Met het winnen van de Groene Kroon wil boerderij Slagmaat het concept voor functionele biodiversiteit verder uitbouwen met een bloemenplukbon.

DE 40 INZENDINGEN VAN DE GROENE KROON 2017

1. Biodiversiteitslandbouw Samsom Wilnis V.O.F (Wilnis) Gerealiseerd project
Een innovatieve agrariër die investeert in zoveel mogelijk diversiteit op zijn melkveebedrijf en hiermee economie met ecologie probeert te verbinden.

2. Tiny Forest Utrecht IVN (Utrecht) Gerealiseerd project Een biodiversiteitsconcept van een inheems dichtbegroeid minibus ter grootte van een tennisbaan dat nu ook een locatie in Utrecht heeft.

3. Golfbaan de Kroonprins Vianen Golfbaan de Kroonprins Vianen (Vianen) Gerealiseerd project Op de 18 holes golfbaan is 22 ha nieuwe natuur gerealiseerd als natuurlijke buffer tussen de snelweg en de golfbaan.

4. Ecoponics Pascal Gouw (Utrecht) Gerealiseerd project Een project van een innovatieve en circulaire 'moestuin' dat het verbouwen van gewassen combineert met het houden van bijvoorbeeld vissen en kippen.

5. Buurjongens Tuinafscheiding De Buurjongens (Amersfoort) Gerealiseerd project
Innovatieve natuurvriendelijke tuinafscheidingen die socialer zijn dan reguliere schuttingen en tegelijkertijd de biodiversiteit een impuls geven.

6. Inventarisatie Stadsnatuur Kinderboerderij Nieuw Rotsoord (Utrecht) Gerealiseerd project Een kleine groene oase midden in de stad die mensen van alle leeftijden betreft bij de (stadse) biodiversiteit en het groen.

7. Faunapassages over de Nieuwe Hakswetering Werkgroep Natuurlijk Zeist-West (Zeist) Nieuw idee Een innovatief bruggetje laten ontwerpen dat als nieuwe faunapassage kan fungeren over de Nieuwe Hakswetering.

8. Opknappen plein Hoornseschans-Fokkesteeg Buurtbewoners Nieuwegein (Nieuwegein) Nieuw idee Een groep bewoners uit Nieuwegein grijpt iedere kans aan om een plein op te knappen en te vergroenen.

9. Maak van schuurdaken, sedumdaken! Marion van Galen (Woerden) Nieuw idee
De inzender wil haar dak vergroenen en daarmee zowel de biodiversiteit als andere groene bijeffecten in het stedelijk gebied versterken.

10. Paddenstoelenbeheer Blikkenburgerlaan NMV (Zeist) Nieuw idee
De herinrichting van de Blikkenburgerlaan in Zeist waarbij meer rekening wordt gehouden met de hoge natuurwaarden van dit 'paddenstelenreservaat'.

11. Natura 030 Abel Derks (Utrecht) Nieuw idee De organisatie van een groot natuurfestival in de stad Utrecht.

12. Huismus 030 Abel Derks & gemeente Utrecht (Utrecht) Gerealiseerd project Een campagne die is gevoerd om aandacht te vestigen op de situatie van de huismus en mensen te motiveren om deze situatie te veranderen.

13. Linschoten Natuurlijk Stichting Libel (Linschoten) Gerealiseerd project Een biodiversiteitsproject van Stichting Libel door in het dorp zoveel mogelijk bloemen in te zaaien en andere insectvriendelijke maatregelen te treffen.

14. Vergroening Singel Utrecht Singel 030 (Utrecht) Gerealiseerd project
De vergroening van de Singel van de stad Utrecht met onder andere drijvende eilanden met moerasplanten en kruidenrijke taluds.

15. Greppel plas-drassen Collectief Ark en Eemland (Eemland) Gerealiseerd project
Innovatieve pompen op zonnepanelen voor de realisatie van plas-drassen die de weidevogels in de provincie aanzienlijk helpen.

16. Groene Lopers.nl Serge Calon (Utrecht) Nieuw idee Door interessante groene plekken met elkaar te verbinden kan Groenelopers de ecologische hoofdstructuur door de stad worden.

17. Versterking en verbinding populatie kamsalamander RAVON Utrecht (provincie Utrecht) Nieuw idee De zoektocht naar mogelijkheden om ingerichte poelen aan te leggen en landschapselementen aan te brengen om zo de populatie kamsalamanders te versterken.

18. Diervriendelijk bouwen, Utrechtse aanpak gemeente Utrecht (Utrecht) Nieuw idee Een nieuwe vorm van soortenmanagement voor een ecologische plus via een gebiedsgerichte aanpak.

19. Voedselbos Amersfoort Tuinpark Laakzijde (Amersfoort) Nieuw idee
De realisatie van een voedselbos in de buurt van Amersfoort Vathorst, waarbij de productie van voedsel wordt gecombineerd met hoge natuurwaarden.

20. Expertise & Maaisel Dorp en Natuur Leersum-Amerongen (Leersum) Gerealiseerd project Een lokale heemtuin waar vele vrijwilligers zich al jarenlang hard inzetten om hoge natuurwaarden te realiseren.

21. Aardkundig Ontdekkingspad UH Stichting Zwerfsteneneiland (Maarn) Nieuw idee Het ontdekkingspad moet een educatieve route worden dat het historische Zwerfsteneneiland op de Utrechtse Heuvelrug verbindt met het omliggende natuurgebied de Maarnse Zandafgraving.

22. Streekherder Lopikerwaard Polderprofs (Lopikerwaard) Gerealiseerd project Een schaapskudde met honden en een herder zorgt voor biodiversiteit en natuurbeleving door het hoeden in de parken van de dorpen en stadjes in de Lopikerwaard.

23. Zwarte Stern; indicator van een hoogwaardig landschap Werkgroep Zwarte Stern (Ronde Venen) Gerealiseerd project De Werkgroep Zwarte Stern zet zich al jaren in voor het behoud en verbetering van de leefomgeving van de Zwarte Stern in het westelijk deel van de provincie Utrecht.

24. Weidevogel Wellness Het Beloken Land (Montfoort) Gerealiseerd project Een plas-dras waarvan lokale weidevogelpopulaties profiteren en de burger bij dit weidevogelproject wordt betrokken.

25. Liniepark Rijnsweerd Stichting Liniepark Rijnsweerd (Utrecht) Nieuw idee Een landschapspark als schakel tussen Utrecht en het landschap: een verbinding van bestaande groene gebieden in de omgeving van verkeersknooppunt Rijnsweerd.

26. Fruitbomen op Schoolpleinen Boom & Kroon (Leersum) Nieuw idee Het planten van fruitbomen op schoolpleinen om zo bij te dragen aan hogere natuurwaarden en een gezond alternatief voor schoolkinderen.

27. Handreiking Natuurinclusief Ontwerpen Stichting Milieu Zorg Zeist (Zeist) Nieuw idee Het ontwerpen van een gids met inspiratievoorbeelden en handvatten voor de integratie en versterking van natuurwaarden in bouwkundige ontwerpen.

28. Natuurontwikkeling Melksteeg Gemeente Amersfoort (Amersfoort) Nieuw idee Gemeente Amersfoort realiseert samen met onder andere Natuurmonumenten een nieuw natuurgebied waarbij het gebied wordt ingericht vanuit de al aanwezige natuurwaarden.

29. Schooltuin de Bergweg Schooltuin de Bergweg (Zeist) Gerealiseerd project Een schoolplein wordt vergroend waarbij kinderen de natuur beter leren beleven.

30. De Groene Stad Charta De Groene Stad (Amersfoort) Nieuw idee De onder-tekening van organisaties om zo hun toewijding aan de groene zaak te onderstrepen.

31. 033GROEN, van speldenprikken tot stevige stempel 033GROEN (Amersfoort) Gerealiseerd project 033GROEN ontwikkelt en beheert (semi-) openbare plekken in Amersfoort waar mensen elkaar ontmoeten en waar de biodiversiteit floreert.

32. WeideFEBO Landschap Erfgoed Utrecht (Kromme Rijn) Nieuw idee Het faciliteren van drie vochtige percelen voor de weidevogels, subsidieloos gerealiseerd door gemotiveerde boeren.

33. Vleermuiswinterverblijf Werkgroep Vleermuizen Amersfoort (Amersfoort) Gerealiseerd project In een oude ongebruikte tunnel is samen met de gemeente Amersfoort een vleermuis-winterverblijf gebouwd.

34. Appels. De bloemetjes en de bijtjes Boerderij Nieuw Slagmaat (Bunnik) Gerealiseerd project Een vooruitstrevend fruitteelt-bedrijf dat al jarenlang functionele biodiversiteit inzet voor de fruitproductie.

35. Vrolijke bloemen en blij bijen Boerderij Nieuw Slagmaat (Bunnik) Nieuw idee Het ontwikkelen van een verdienmodel rondom functionele biodiversiteit door het introduceren van een bloemenplukbon.

36. Vleermuizen luisteren op de Utrechtse Heuvelrug Landgoed Beukenrode (Doorn) Nieuw idee Het realiseren van een vleermuisluisterroute om zo vleermuizen te kunnen volgen op het Landgoed Beukenrode.

37. Rijk landschap in de Kromme Rijnstreek Nederlandse Jagersvereniging (Langbroek) Nieuw idee Het idee om intensief agrarisch land in de Kromme Rijnstreek om te vormen tot kleinschalig en gevarieerd akkerlandschap.

38. Kamsalamander in de Lopikerwaard ANV Lopikerwaard (Lopikerwaard) Nieuw idee Het creëren en verbeteren van het leefgebied van de kamsalamander door middel van het aanbieden van gerichte beheerpakketten en het doen van een onderzoek.

39. Straatcoöperatie voor de gierzwaluw Bureau Waardenburg (provincie Utrecht) Nieuw idee Het opzetten en faciliteren van lokale samenwerkingsverbanden die zich inzetten voor de gierzwaluw.

40. Leersumse Eng Vitens & Staatsbosbeheer (Leersum) Nieuw idee Waterbedrijf Vitens en Staatsbosbeheer trekken samen op door op eigen gronden kleinschalige landbouw te combineren met het realiseren van hoge natuurwaarden in de Leersumse Eng.

COLOFON

Uitgave voor uitreiking natuurschone
Groene Kroon 2017, 5 juli 2017

Redactie

Provincie Utrecht
Natuurverduubelaars

Fotografie

Jeanette Schols

Vormgeving

Pier 19, Utrecht